

Furkasyon problemleri teşhis ve tedavileri

Prof.Dr.YAŞAR AYKAÇ

Terminoloji (Lindhe 1998)

Kök kompleksi (*Root complex*):

Mine-sement birleşiminin apikalinde kalan diş bölümü.

“*Kök gövdesi*” ve “*kökler*” olmak üzere 2’ye ayrılır.

Kök gövdesi (*Root trunk*): Kökün bölünmemiş kısmı

Kökler (*Root cone*): Kök kompleksinin bölünmüş kısmı.

Furkasyon: Çok köklü dişlerde kökler arasında konumlanan bölge.

Furkasyon girişi (*Furcation entrance*): Kökün bölünmüş ve bölünmemiş kısımları arasındaki geçiş bölgesi.

Terminoloji (Lindhe 1998)

Furkasyon forniksi (Furcation fornix): Furkasyon bölgesinin çatısı.

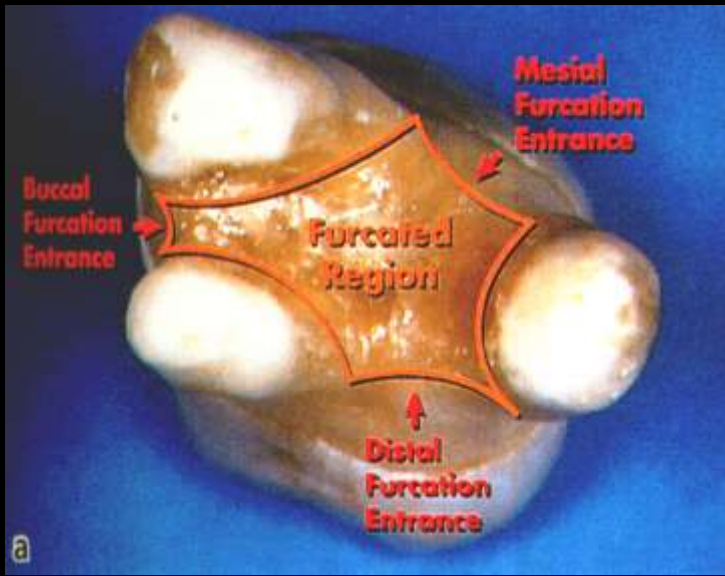
(Forniks: Üstü kemer

şeklinde kapalı boş bölge)

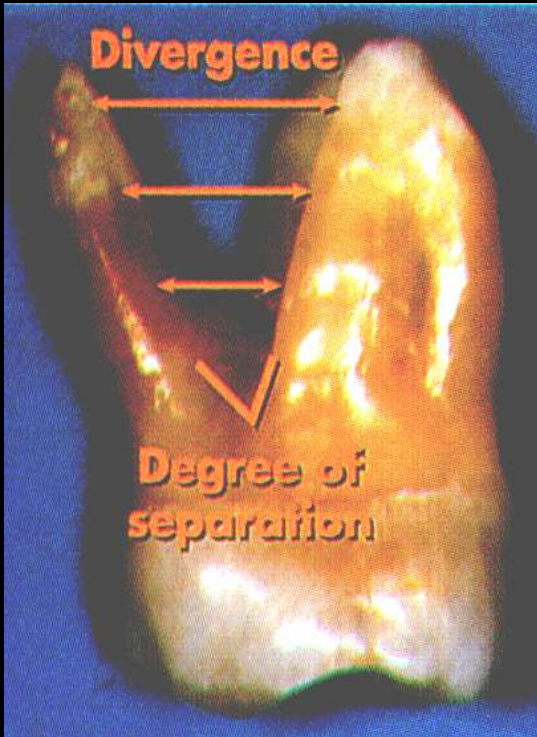
Ayrılma derecesi (Degree of seperation): İki kökün birbirinden ayrılma açısı.

Ayrılma (Divergence): Kökler arası mesafe, apikale doğru artar.

Ayrılma katsayısı (Coefficient of seperation): Kök kompleksi ile orantılı kök uzunluğu.

Furkasyon bölgesi morfolojik özellikleri

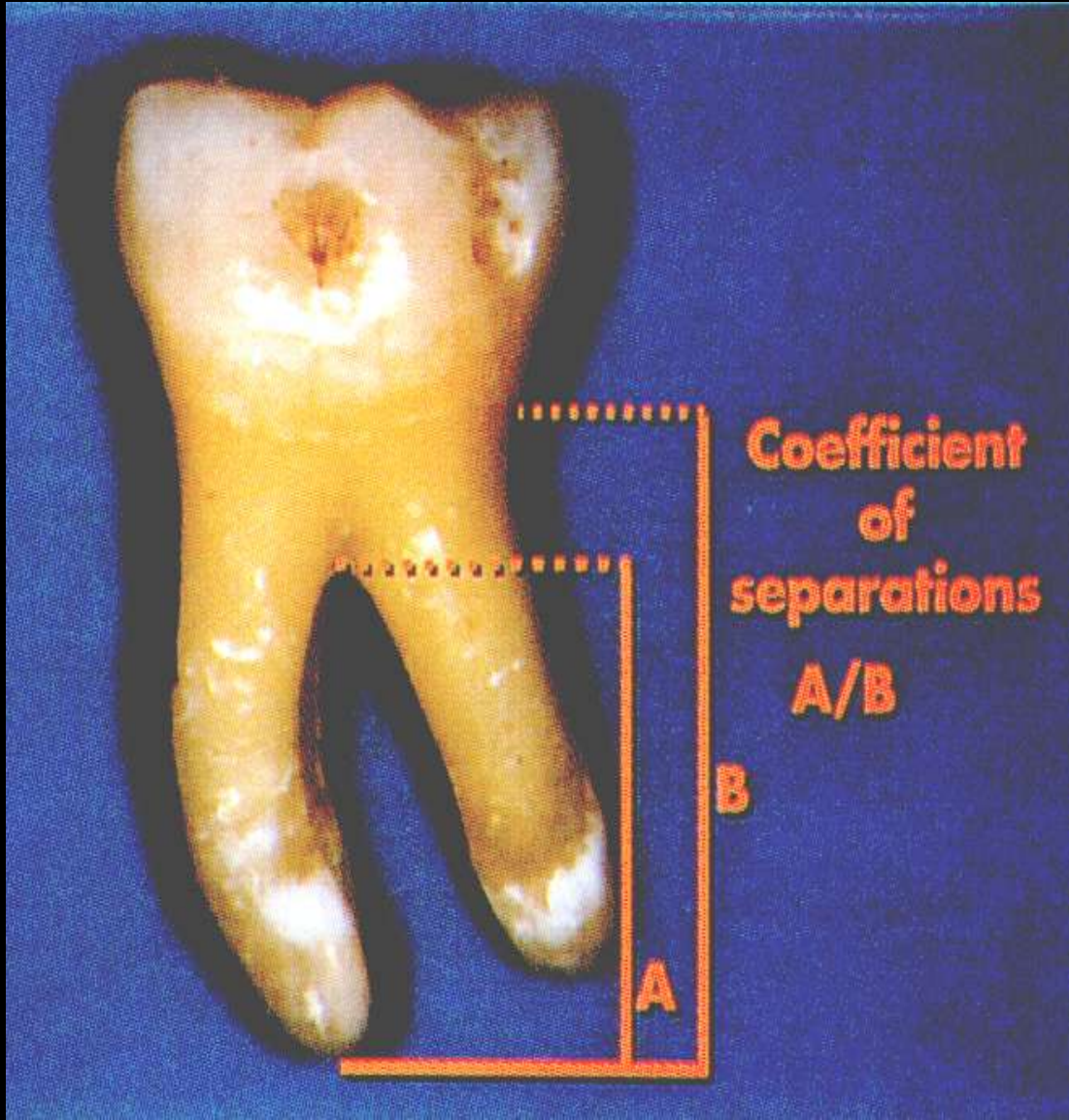

Ayrılma

Ayrılma derecesi

Furkasyon girişi

Ayrılma katsayısı

Furkasyon problemlerinin oluşmasında etkili olan faktörler:

Anatomik faktörler

- Kök gövdesi
- Furkasyon alanı:
  - Furkasyon forniksi/girişi (kök ayırım bölgesi)
  - Furkasyon çatısı
- Köklerin furkasyon bölgesine bakan iç yüzeylerinin morfolojisi
- Kök morfolojisi
- Bukkal ve lingual radiküler kemik

Furkasyon problemlerinin oluşmasında etkili olan faktörler:

Mine uzantıları

Prevelans:

Furkasyon problemi ile ilişkisi:

Maksilla: %6-22

%0-90

Mandibula: %11-29

Masters ve Hoskins 1964, Leib ve ark. 1967

Bisada ve Abdelmalek 1973, Hou ve Tsai 1987

Mandelaris ve ark. 1998

Sınıflaması: (Masters ve Hoskins 1964)

I. Derece: MSB kontur değişikliği

II. Derece: Furkasyon girişine kadar ulaşmayan mine uzantısı

III. Derece: Furkasyon girişine kadar ulaşan mine uzantısı

Furkasyon problemlerinin klinik teŖhisi:

Sondalama

- Konvansiyonel periodontal sonda
- Naber furkasyon sondası
- Periodontal kretler

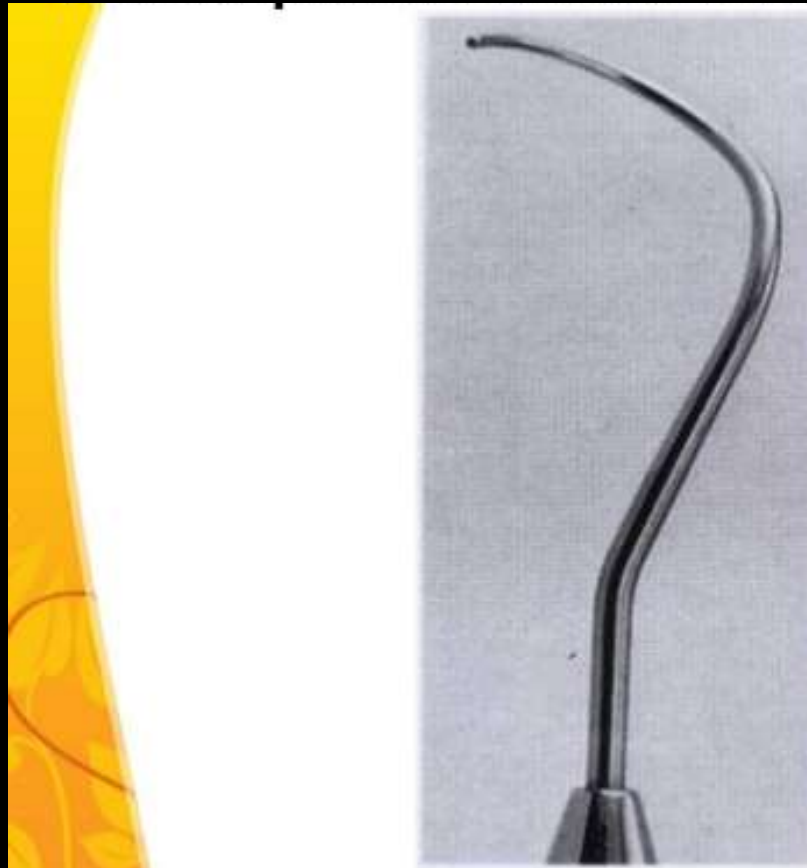

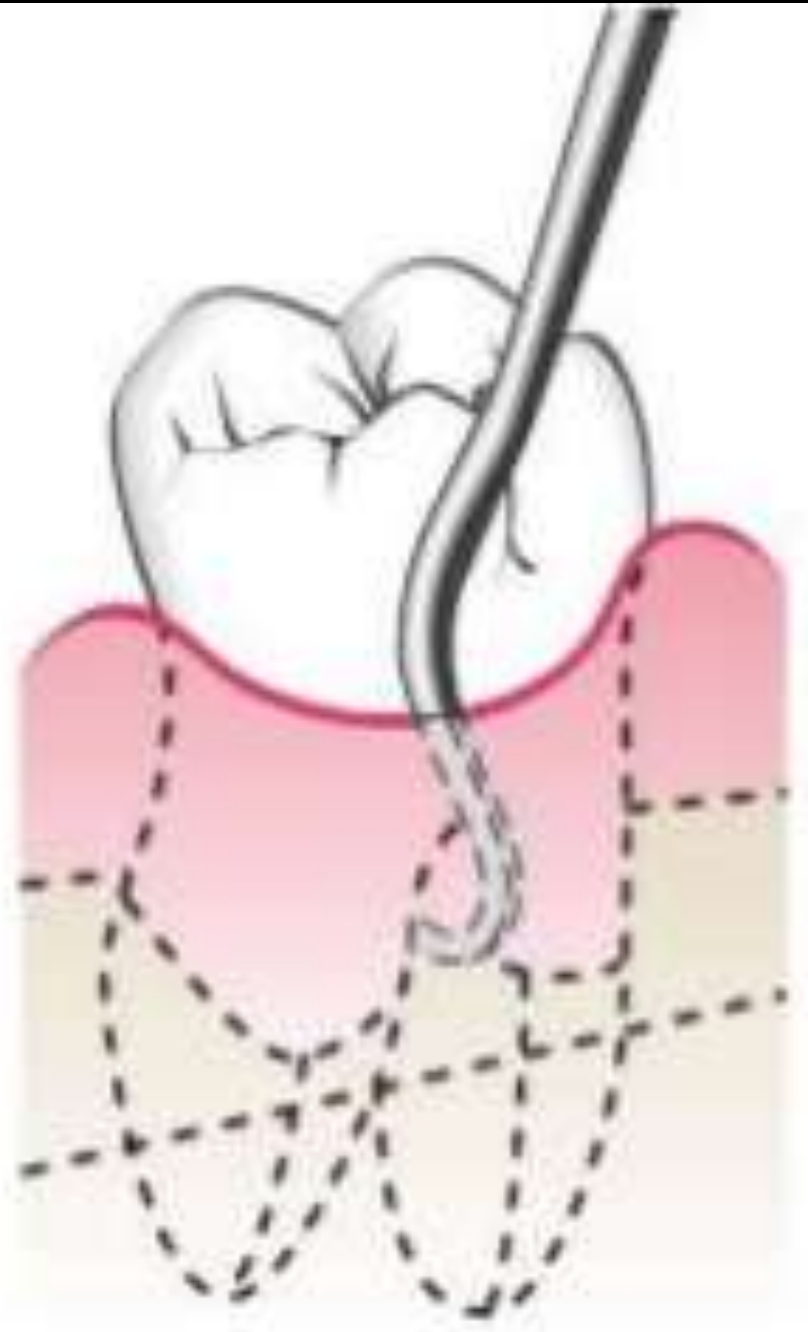
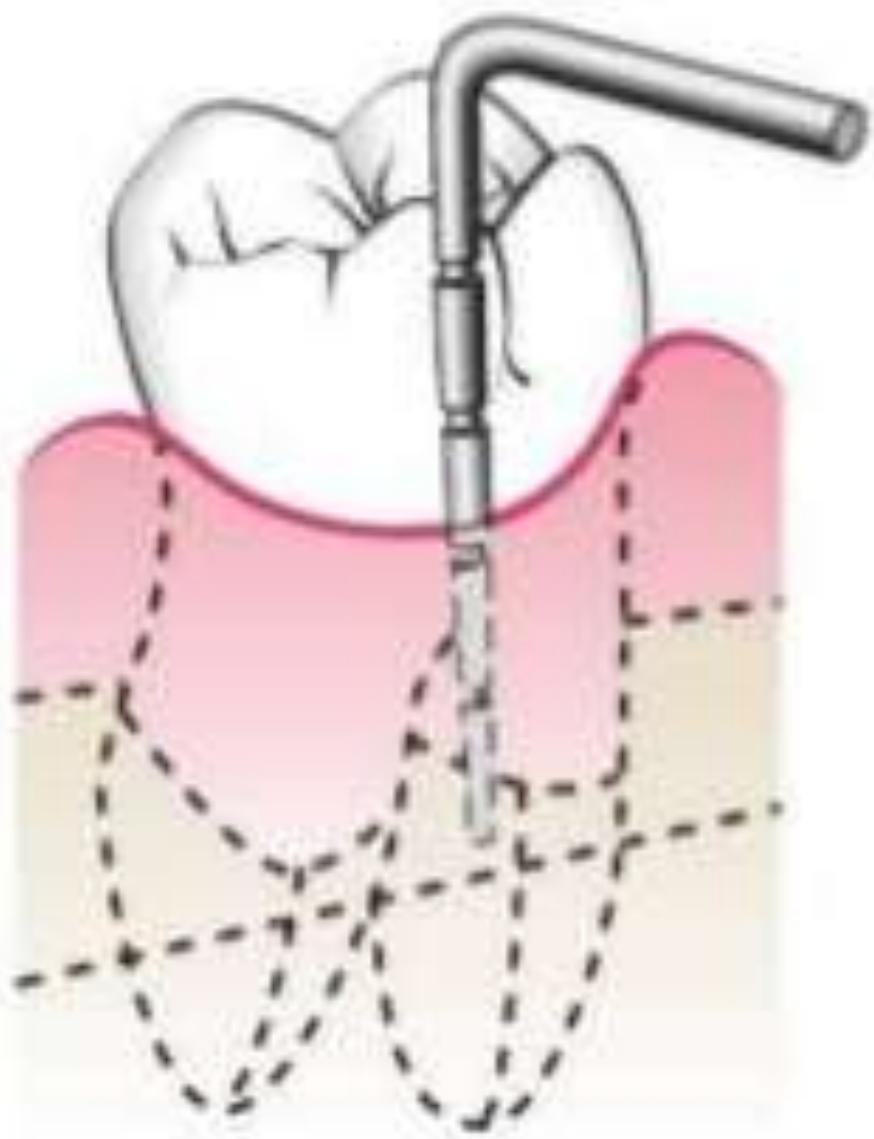
Radyografi

Ayırıcı teŖhis

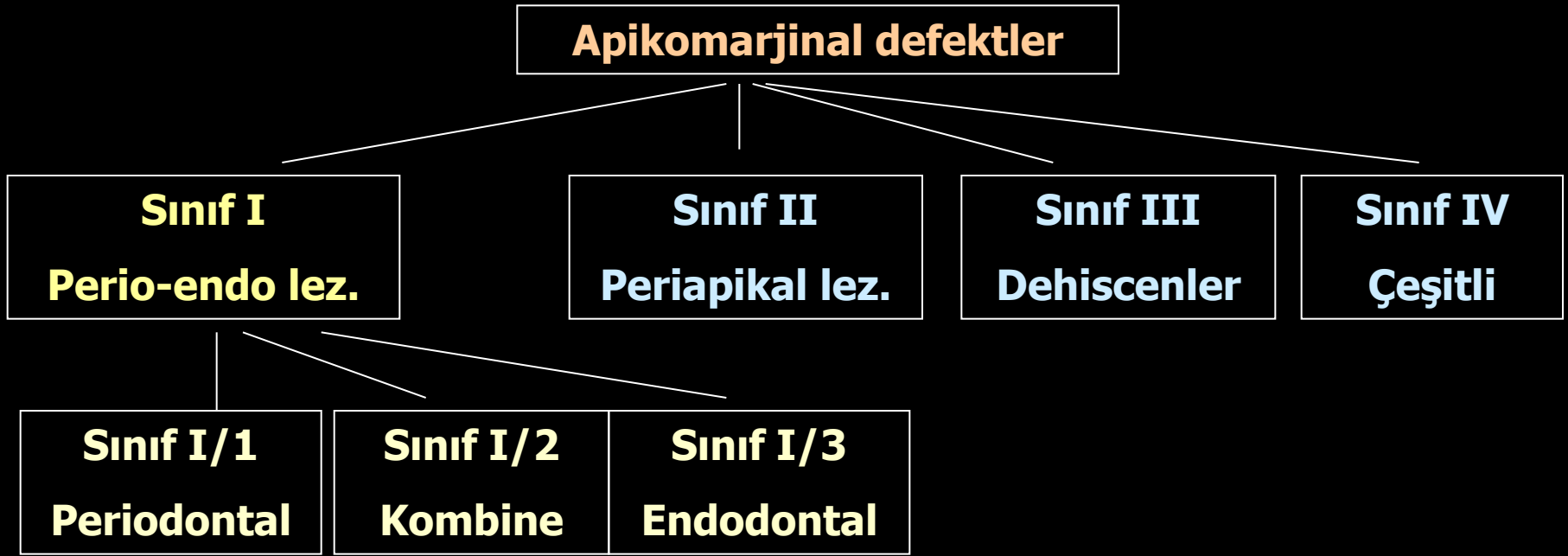

Furkasyon muayenesinde Nabers sondu

Pulpa patolojileri ve aksesuar kanallar

Dietrich ve ark. (2002)

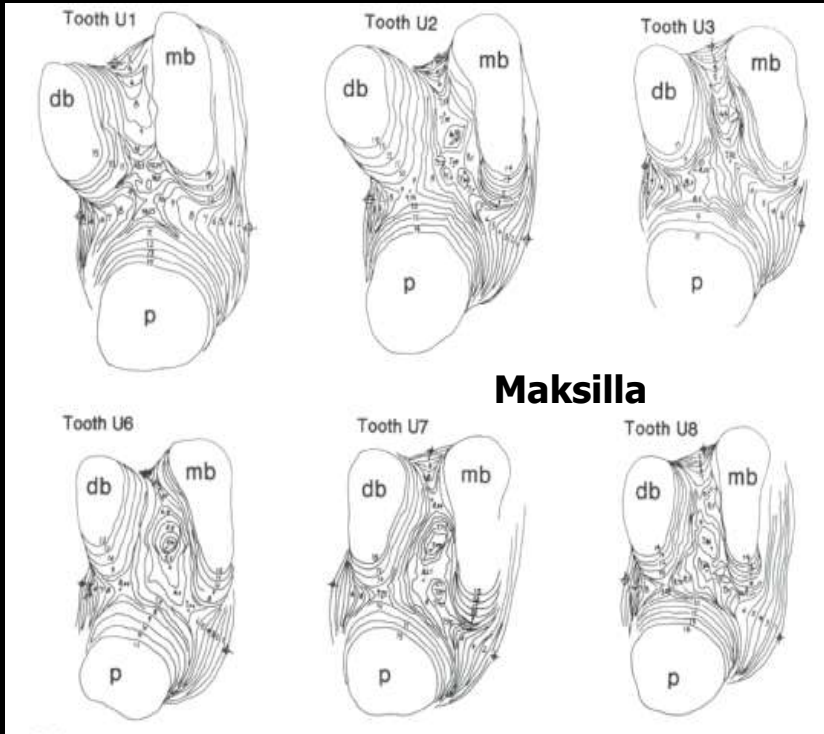
Oral Surg Oral Med Oral Pathol Oral Radiol Endod 94: 233

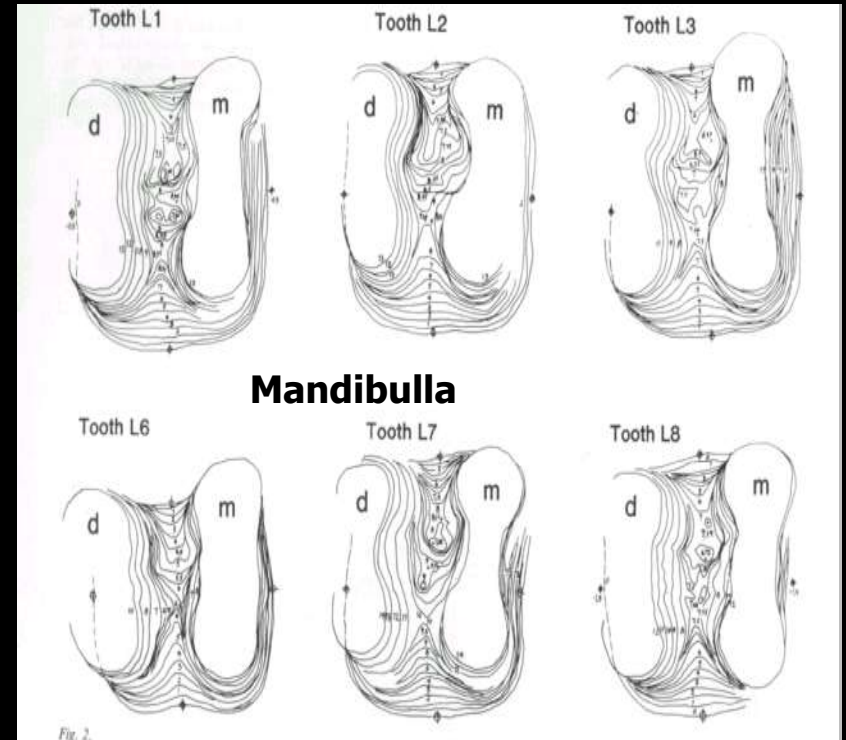
Svardström ve Wennström

J Clin Periodontol 1988; 15: 271-275

Furcation topography of the maxillary and mandibular first molars

Maksilla

Mandibulla

Furkasyon bölgesi konkavite ve konveksliklerin karışımı şeklinde görülen pek çok çıkıntı ve fisürleri içeren bir morfolojiye sahiptir.

Maksiller molar dişler (Trifurkasyon)

Maksiller premolar dişler (Bifurkasyon)

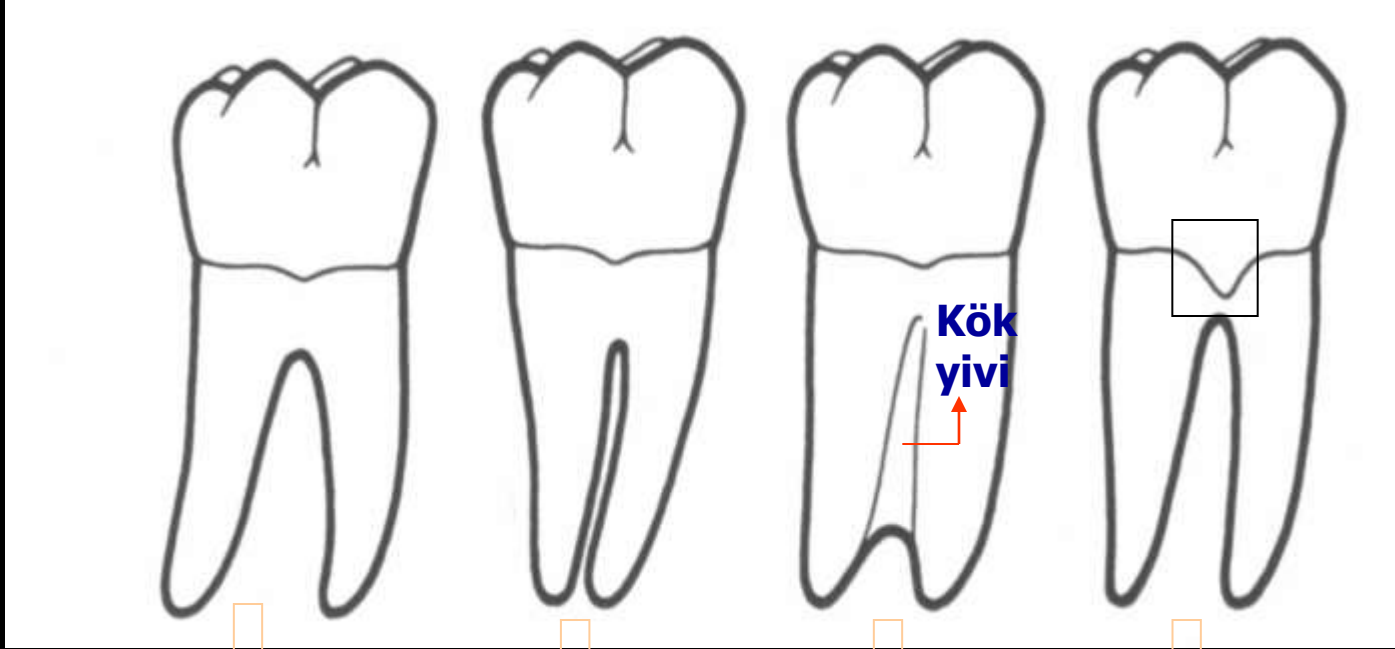

Mandibüler molar dişler (Bifurkasyon)

Farklı anatomik kök morfolojileri

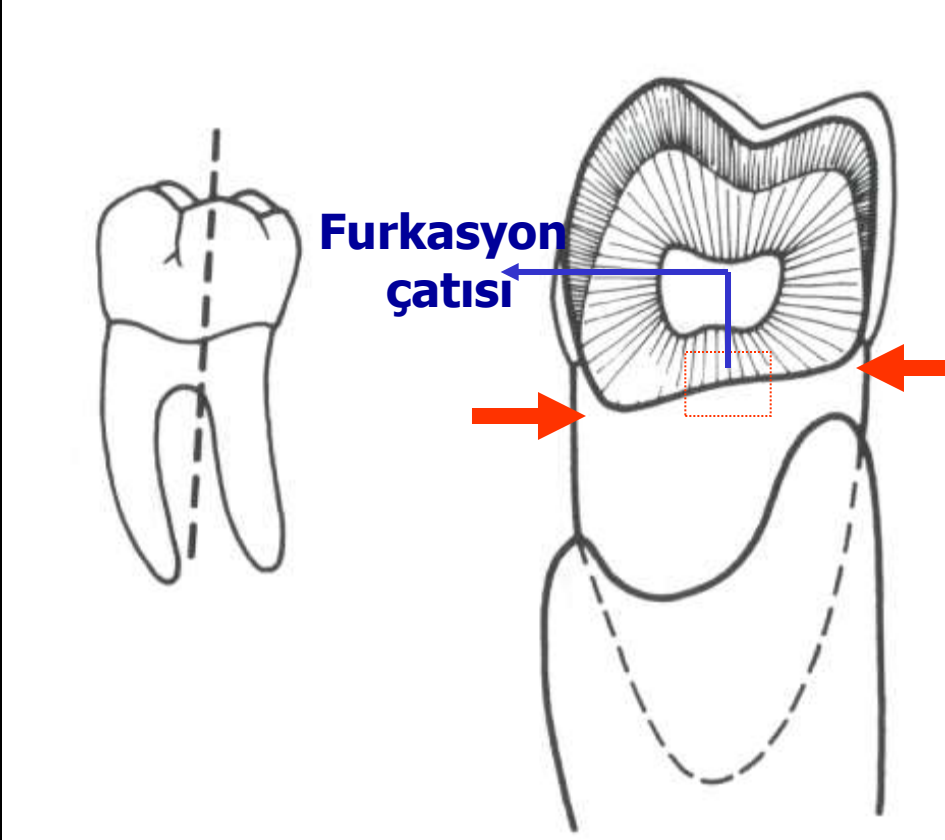
Geniş ayırık kökler

Dar ayırık kökler

Yapışık kökler

Kök gövdesinde
mine uzantısı

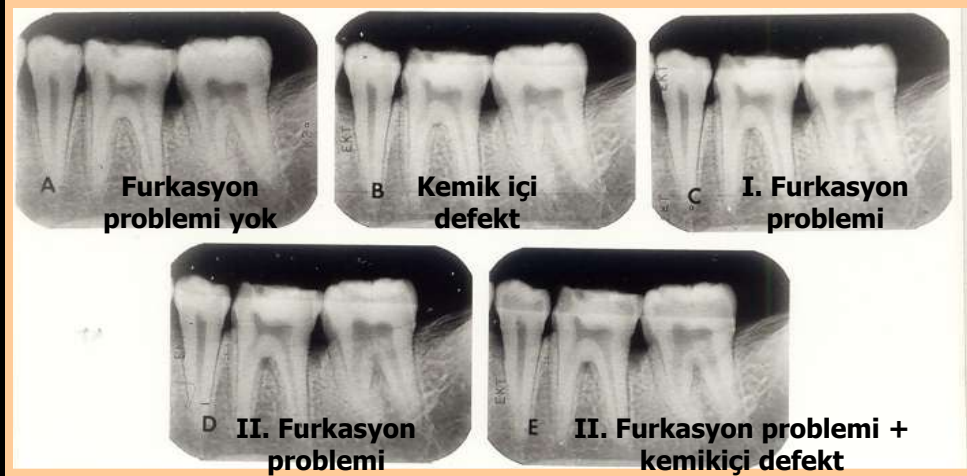
Furkasyon bölgesinin kesitsel görünüşü

**Mandibüler 1. molar diş
furkasyon bölgesinin
fasio-lingual kesiti**

Mandibular molar dişlerde furkasyon problemlerinin radyografik teşhisi

Test radyografileri

Kemik morfolojisi ⚡ Teşhis

↓
Göz ardı etme ↑

Kontrol (işaretli) radyografileri

Furkasyon ↑ Teşhis ↑
derecesi doğruluğu

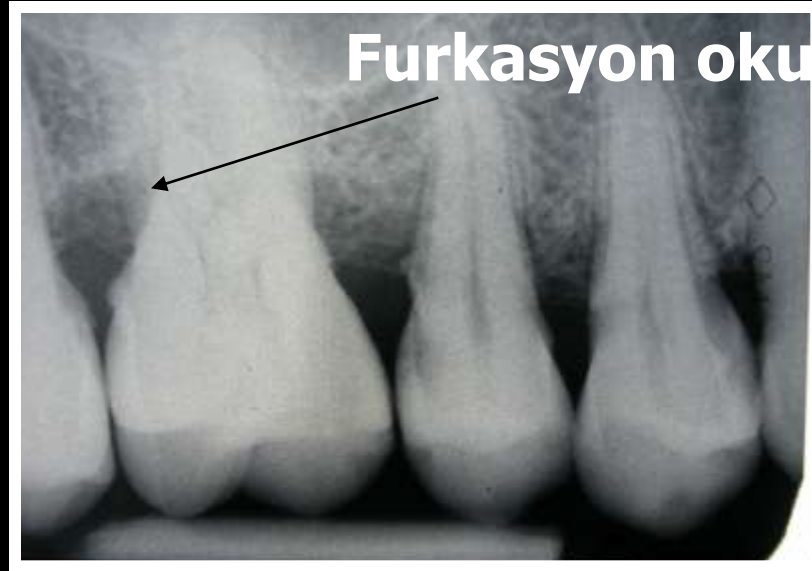
Gürgan, Gröndahl ve Wennström

Dentomaxillofac Radiol 1994; 23: 143-148

Dentomaxillofac Radiol 1994; 23: 192-196

Dentomaxillofac Radiol 1995; 23: 165-168

Maksilla molar dişler furkasyon problemi: Radyografik teşhisi

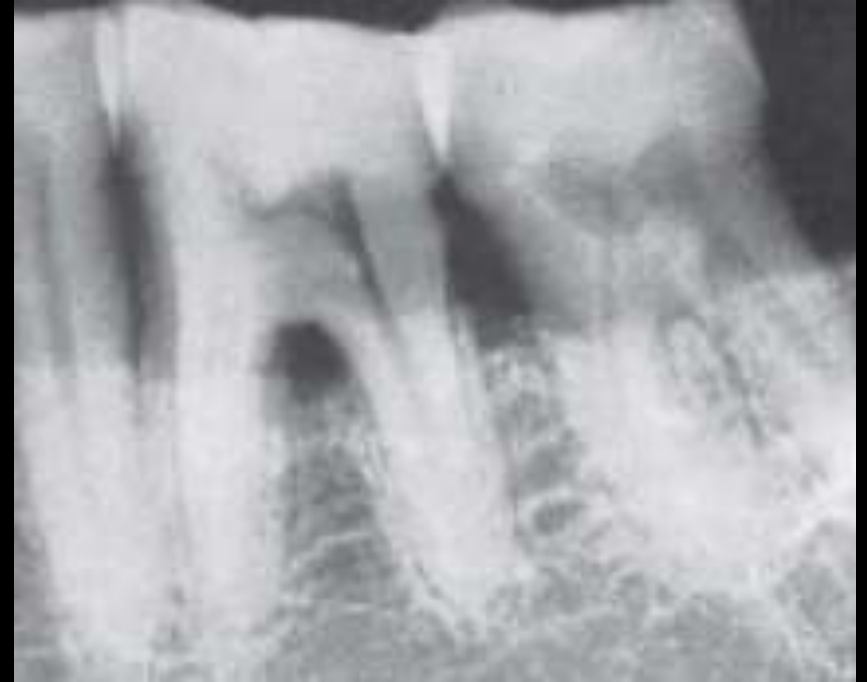
Furkasyon oku (Furcation arrow)

Sensitivite:
%42

Spesifisite:
%85

Hardekopf ve ark. 1987

Farklı açılama

Furkasyon problemleri sınıflamaları (Tarihsel sıralama)

- **Glickman (1958, 1969)**
- **Ramfjord ve Ash (1966)**
- **Heins ve Carter (1968)**
- **Easley ve Drenman (1969)**
- **Staffileno (1969)**
- **Lindhe ve Nyman (1975, 1989)**
- **Basaraba (1977)**
- **Carranza (1979, 1984)**
- **Goldman ve Cohen (1980)**
- **Tarnow ve Fletcher (1984)**
- **Grant, Stern ve Listgarten (1988)**

Sıklıkla kullanılan farkasyon problemleri sınıflamaları:

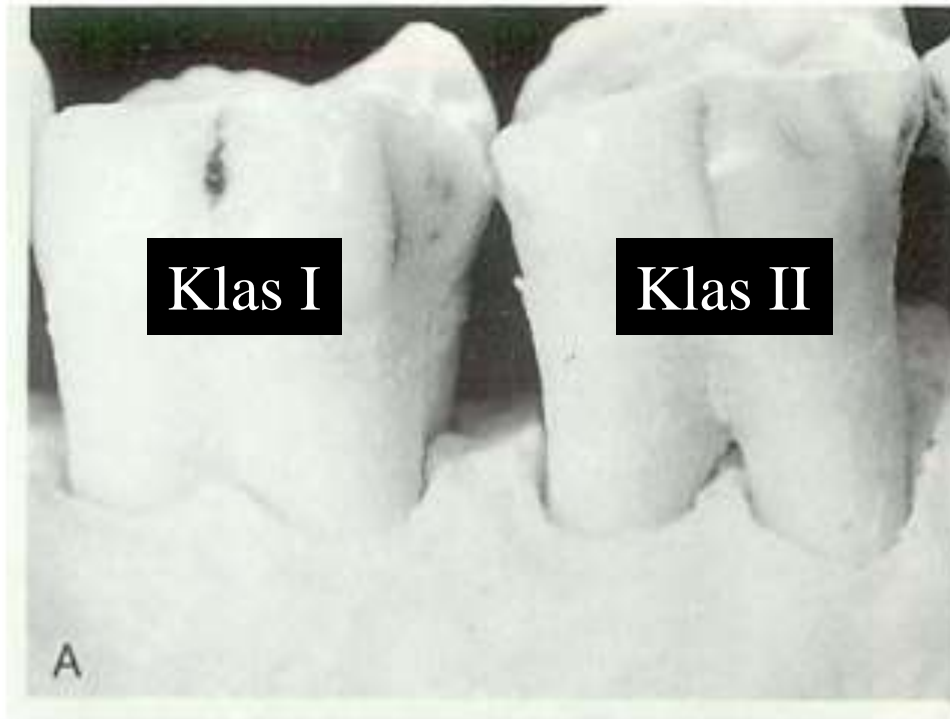
- **Glickman (1953, Carranza mod. 1979, 1984)**
- **Tarnow ve Fletcher (1984)**
- **Lindhe ve Nyman (1975)**

Glickman sınıflaması:

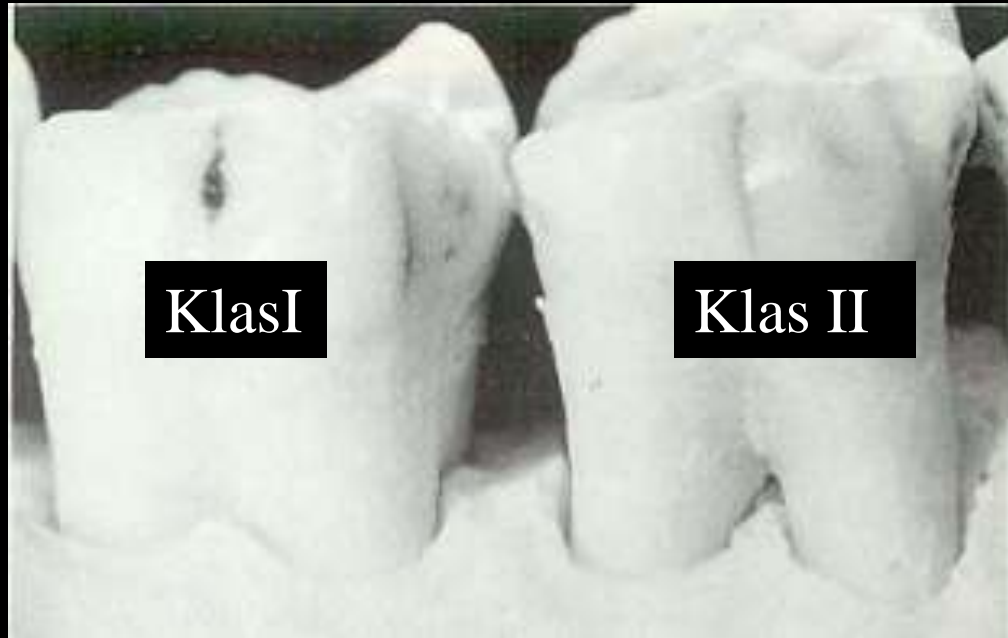
- **Sınıf I (Başlangıç):** Kemik içi defekt olmadan cep tabanının furkasyon yivine ulaşan horizontal kemik kaybı. Radyografik olarak kemik kaybı yok.
- **Sınıf II (Orta):** Furkasyon bölgesi içine diğer bölgeden gelen lezyon ile birleşebilecek kadar ilerlememiş, belirgin bir cep derinliği ve hem horizontal hem de vertikal yönde kemik kaybı. Radyografik olarak kemik kaybı gözlenir.
- **Sınıf III (Doğrudan doğruya):** Sondanın bir yüzden diğer yüze geçişine izin verecek kadar kökler arası bölgede kemik kaybı. Radyografide belirgin bir radyolusensi mevcuttur.
- **Sınıf IV (Doğrudan doğruya, açık):** Ataşman kaybı ve dişeti çekilmesi furkasyon bölgesinin klinik olarak görünür hale getirmiştir.

Glickman Sınıflaması

* Klas I,II,III,IV

Glickman Sınıflaması

Klas III

Klas III

Tarnow ve Fletcher sınıflaması

Furkasyon çatısından olan vertikal yöndeki destek doku kayıp miktarını tanımlar.

- **Altsınıf A:** Furkasyon çatısından itibaren 0-3 mm'lik derinlik.
- **Altsınıf B:** Furkasyon çatısından itibaren 4-6 mm'lik derinlik.
- **Altsınıf C:** Furkasyon çatısından itibaren ≥ 7 mm derinlik.

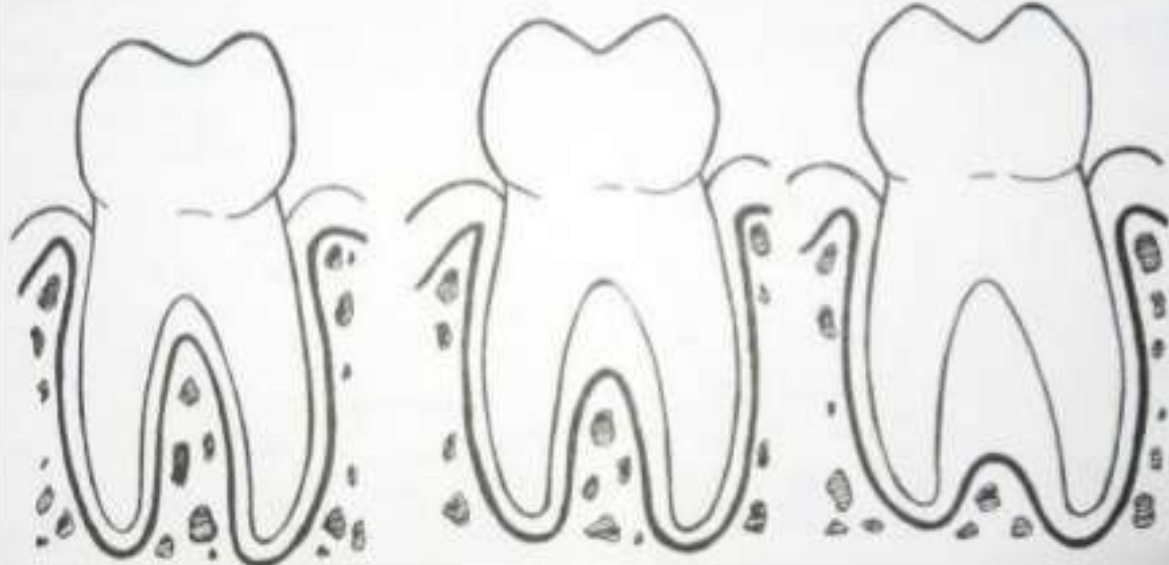

Tarnow ve Fletcher sınıflaması

Altsınıf A: 0-3 mm

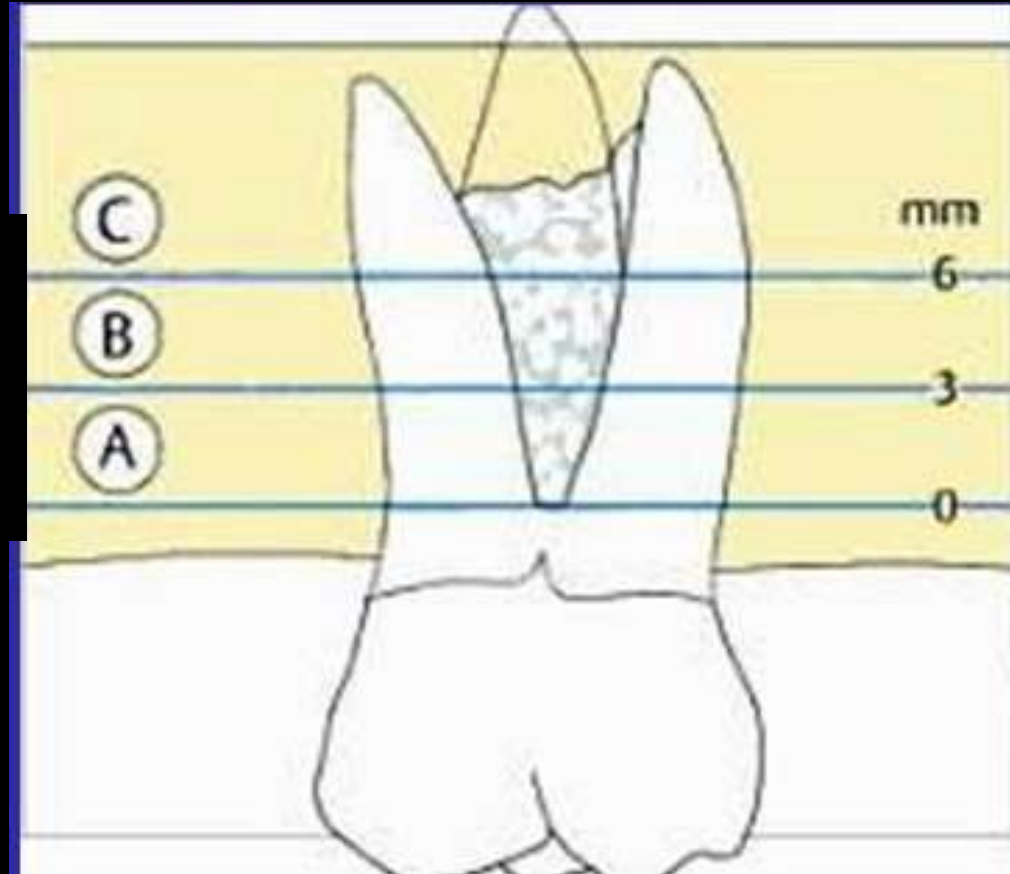
Altsınıf B: 4-6 mm.

Altsınıf C: ≥ 7 mm.

Tarnow ve Fletcher sınıflaması

- Altsınıf A: 0-3 mm
- Altsınıf B: 4-6 mm.
- Altsınıf C: ≥ 7 mm.

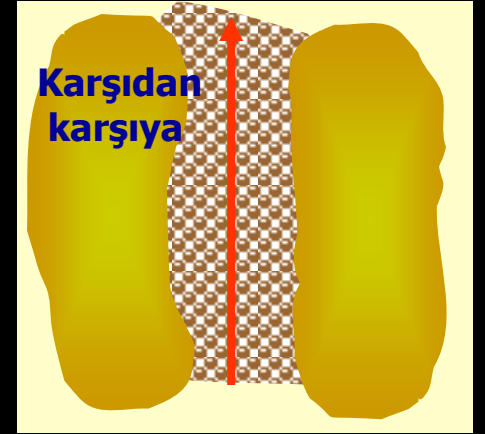
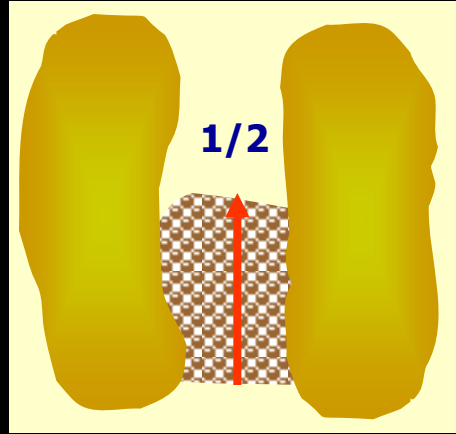
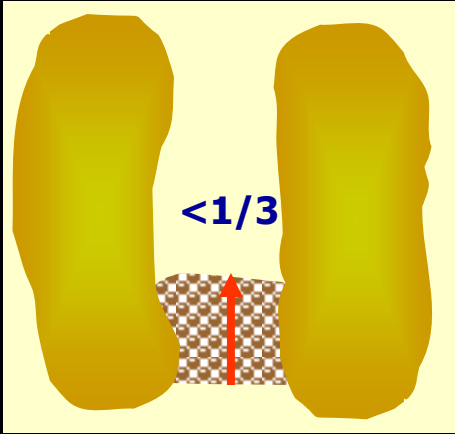

Lindhe ve Nymman sınıflaması

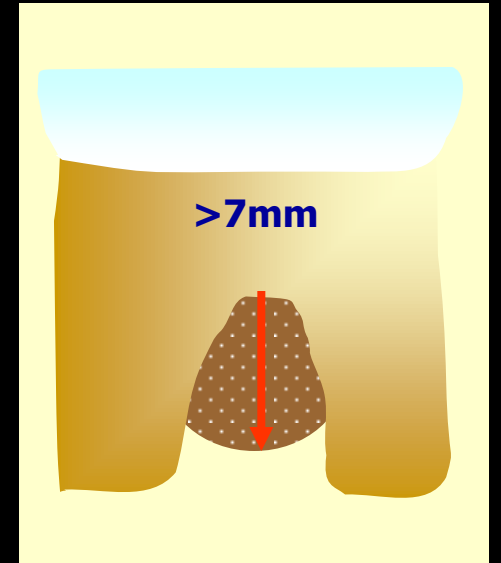
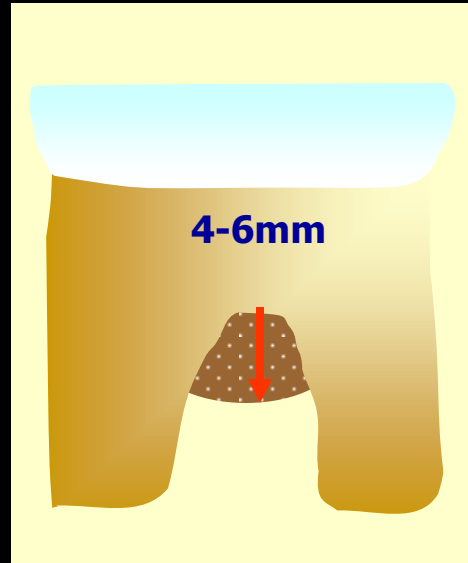
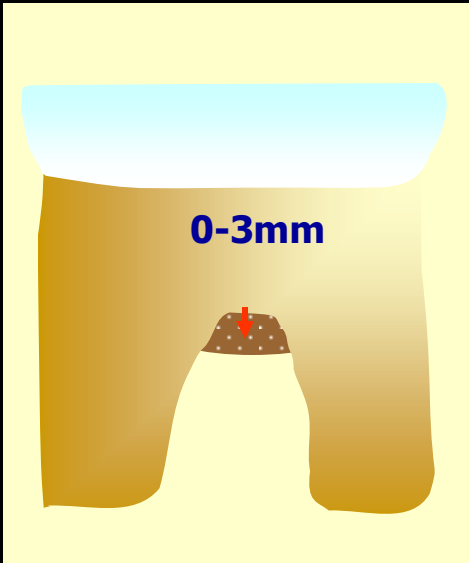
(Horizontal yönde)

- **I. Derece (Başlangıç):** Dişin vestibulo-oral yöndeki genişliğinin $1/3$ 'den daha az horizontal yönde destek periodontal doku kaybı.
- **II. Derece (Kısmi):** Dişin vestibulo-oral yöndeki genişliğinin $1/3$ 'den daha fazla ama tüm genişliği kapsamayan horizontal yönde destek periodontal doku kaybı.
- **III. Derece (Tamamen):** Horizontal yönde doğrudan doğruya geçişe izin verecek kadar yıkım.

Horizontal sınıflama(Lynhe-Nyman)

Vertikal sınıflama (Tarnow-Fletcher)

1. derece

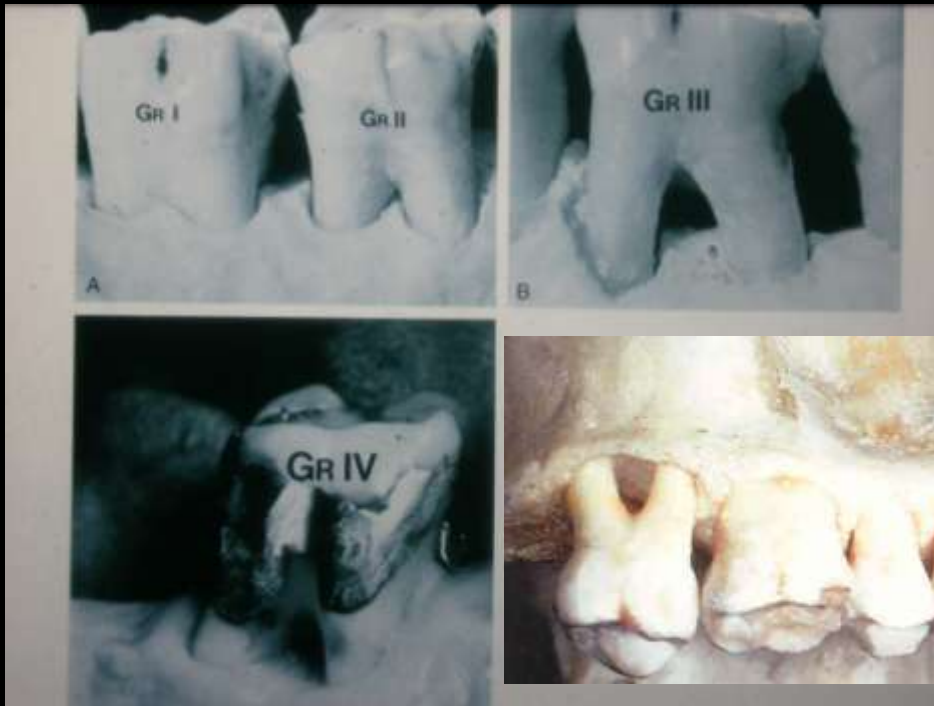

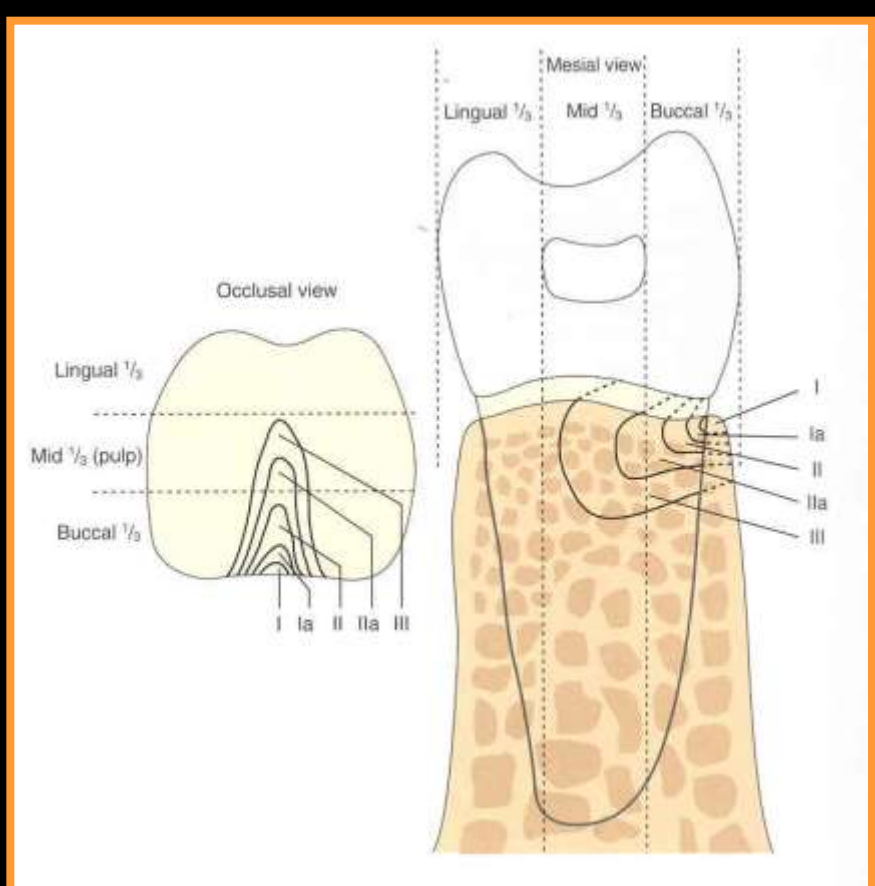
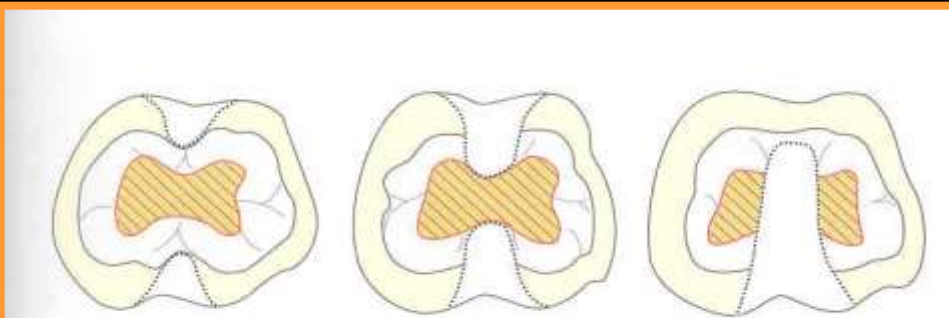
Furkasyon problemleri

2. derece

3. derece

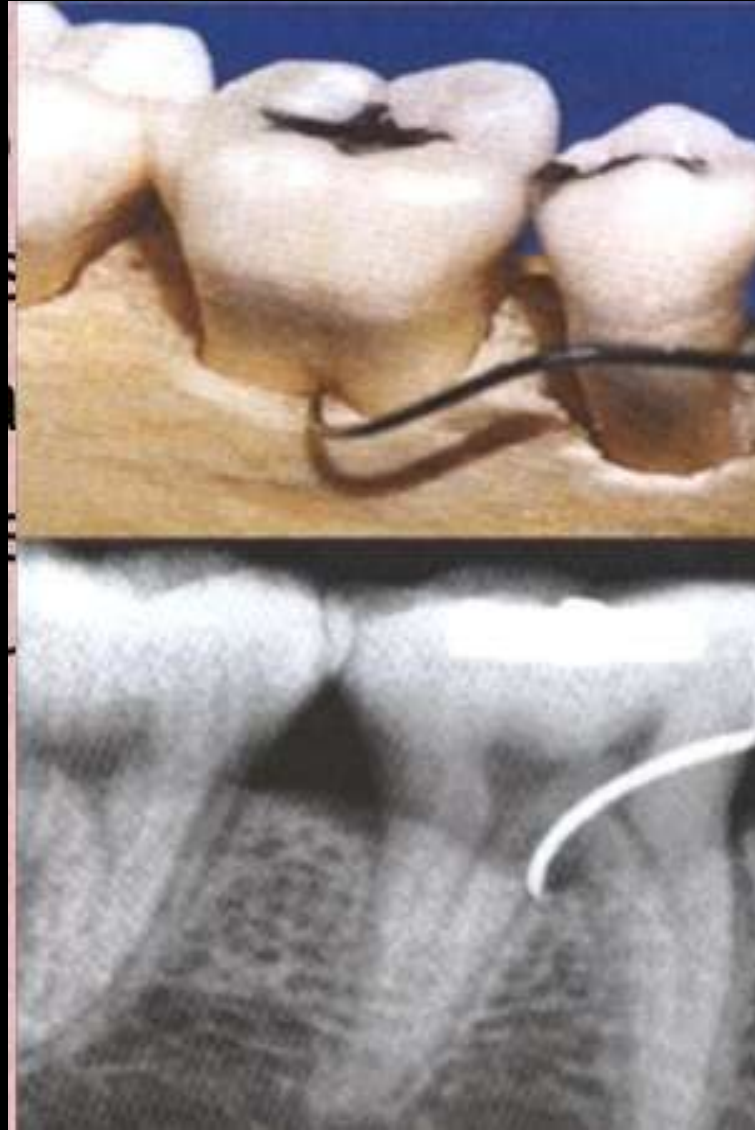

- Başlangıç lezyonu
- Yumuşak dokuda kalan veya furkasyon girişinde kalan cep
- Kemiküstü cep
- İnterradiküler kemik sağlam veya çok Hafif etkilenmiş(minimal rezorbsiyon)
- Radyografik olarak belirti yok

Glickman Klas I

Glickman Klas I

- Değişik derecelerde ancak karşıdan-karşıya olmayan inter radiküler kemik rezorbsiyonu ve bariz cep formasyonu
- Periodontal ligament ve inter radiküler kemiğin önemli kısmı hasarsız
- Horizontal yönde kemik kaybı
- Sondun bir kısmı lezyona girer
- Özellikle maksiller molar dişlerde radyografik belirti gözlenemeyebilir

Glickman Klas II

Glickman Klas II

- İnter radiküler kemik tümüyle kayıp
- Radyografik olarak üçgenimsi radyolusen görüntü
- Derin cep formasyonu Glickman Klas II
- Sondlamada karşı tarafa kadar geçiş
- Furkasyon gözle gözlenemez(yumuşak doku görüşü kapatır)

Glickman Klas III

Glickman Klas III

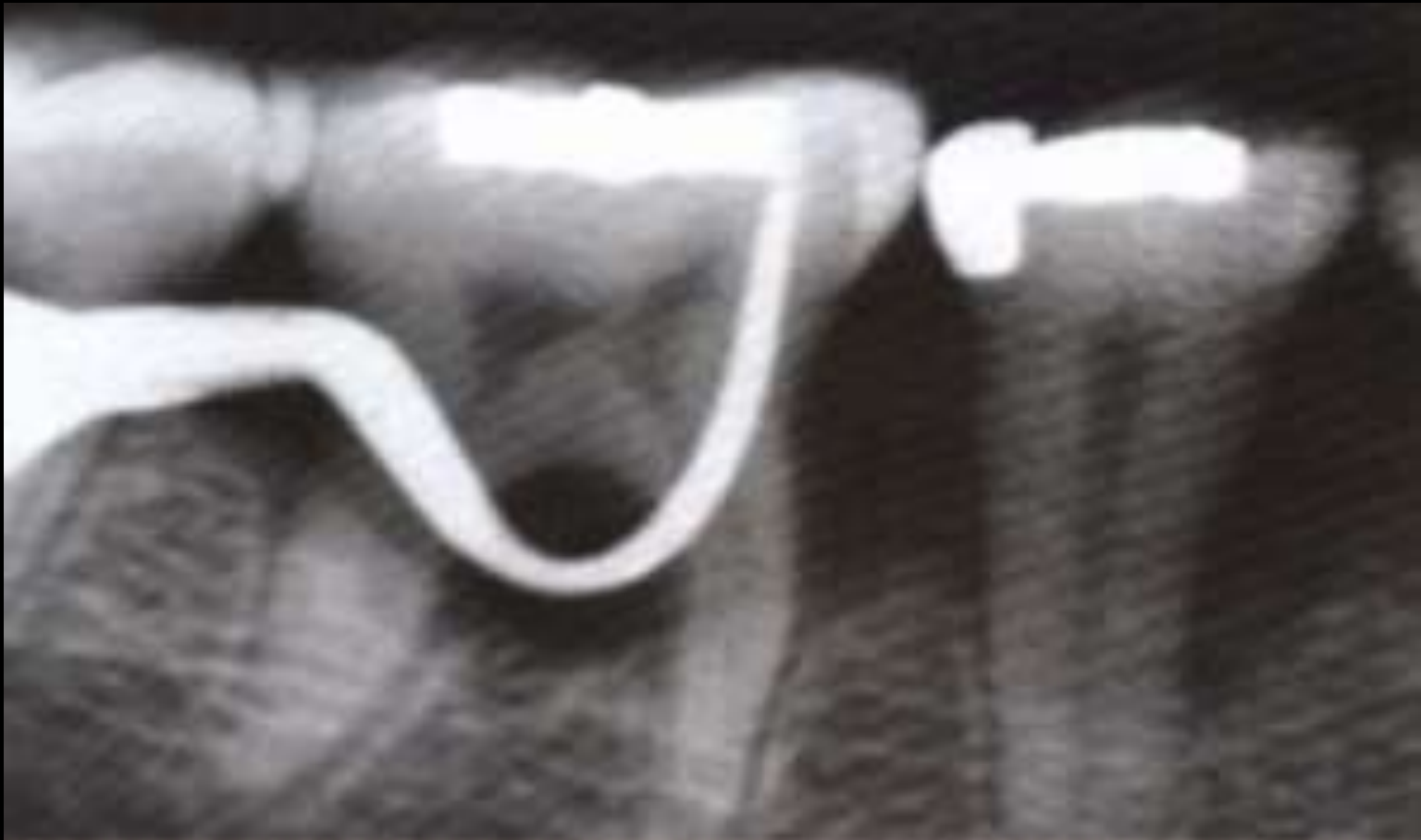
- Periodontal ileri ataçman kaybı ve dişeti çekilmesi dışında Klas III'e benzer.
- Klinik olarak furkasyon belirgin olarak gözlenir

Glickman Klas IV

Glickman Klas IV

Endodontik/furkasyon

Oklüzal travma

Furkasyon problemleri ve tedavileri

Sınıflama	I. derece	II. derece	III. derece
	Horizontal kemikdefekti $\leq 3\text{mm}$, $< 1/3$	Horizontal kemik defekti $\geq 3\text{mm}$, $> 1/3$	Doğrudan doğruya

Tedavi amacı:

korumak	Cerrahi olmayan ted. Flep op.		
ulaşımı artırmak	AKF, odontoplasti, osteoplasti		Tünel op.
ortadan kaldırmak		Kök rezek., hemiseksiyon, iki premolar	Kök rezek., hemiseksiyon, iki premolar
rejenerasyon		GTR, Greft, MMP uyg.	? Çekim

Furkasyon problemlerinde tedavi

- Klas I: Detartraj, subgingival küretaj/Furkasyon plasti
- Klas II:Furkasyon plasti/mandibuler molarlarda YDR/Tünel preparasyonu/kök rezeksiyonu/hemiseksiyon/biküspidizasyon
- Klas III:Tünel preparasyonu/kök rezeksiyonu/hemiseksiyon/biküspidizasyon/ dış çekimi

II. Ve III. Derece furkasyon problemleri

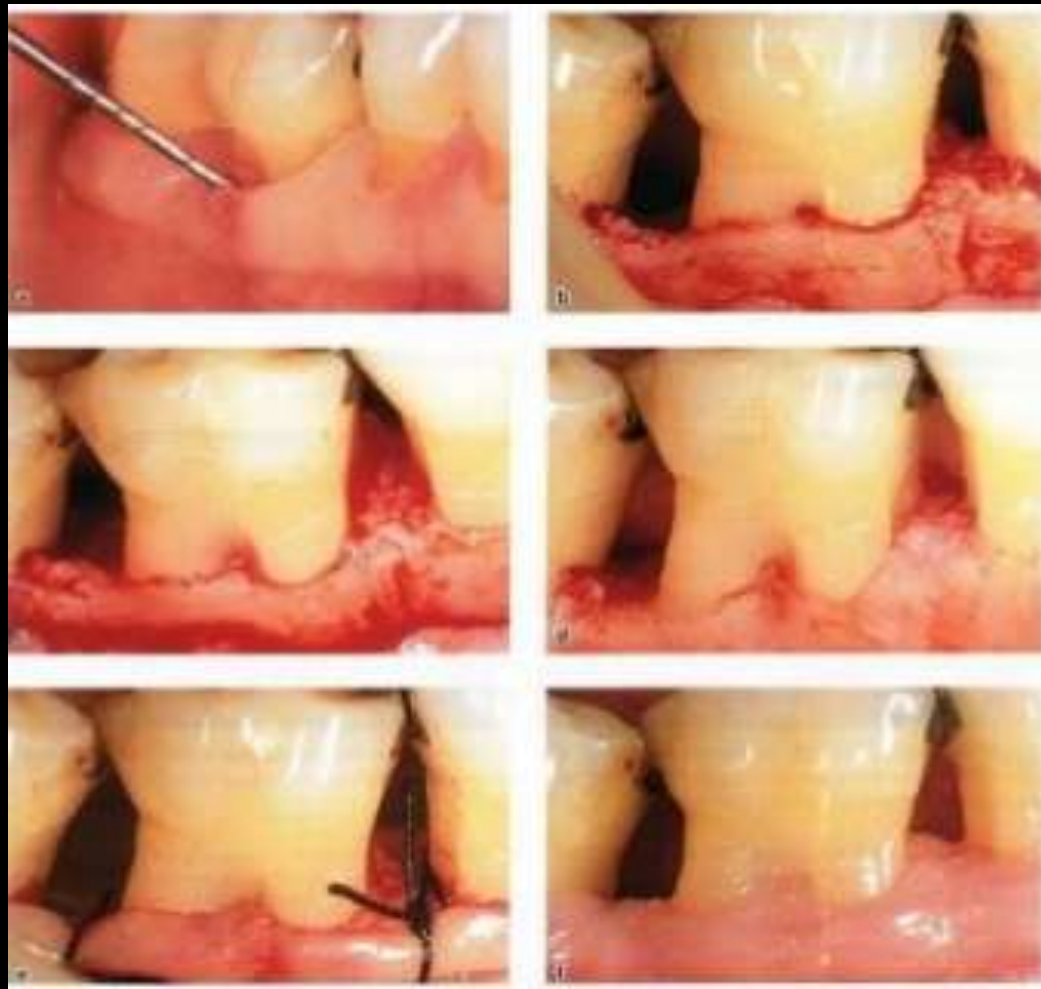

Cerrahi girişim endikasyonları

- Çok köklü dişlerin bir veya daha fazla furkasında horizontal yönde belirgin defekt.
- Furkasyonun anatomik ve topografik olarak periodontal aletlerle temizlenmesindeki güçlükler.
- İlerlemiş kemik kaybından dolayı rejeneratif yöntemlere ihtiyaç duyulması.
- Ağırıklı olarak ileri Klas II ve Klas III /Klas IV defektlerde cerrahiye başvurulur.

Furkasyon plasti

Odontoplasti-osteoplasti

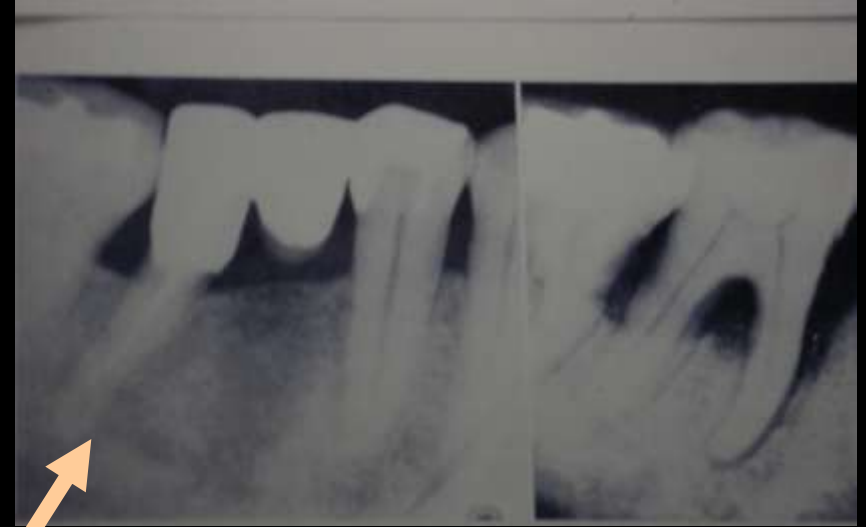
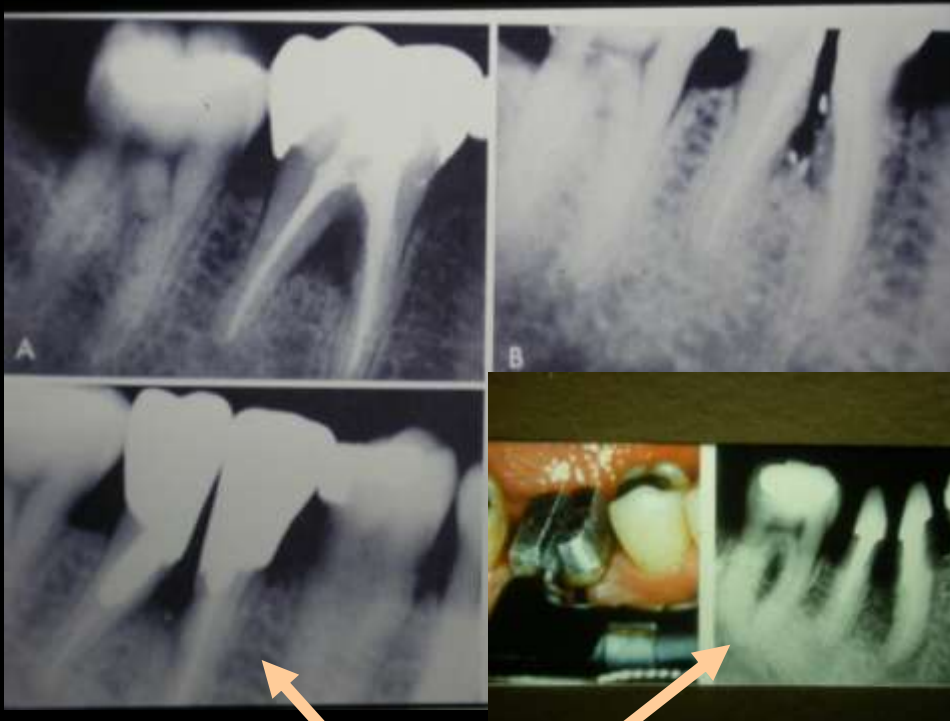

Oral hijyen sađlama

Klas II ve III için Endo-Perio tedavi yöntemleri

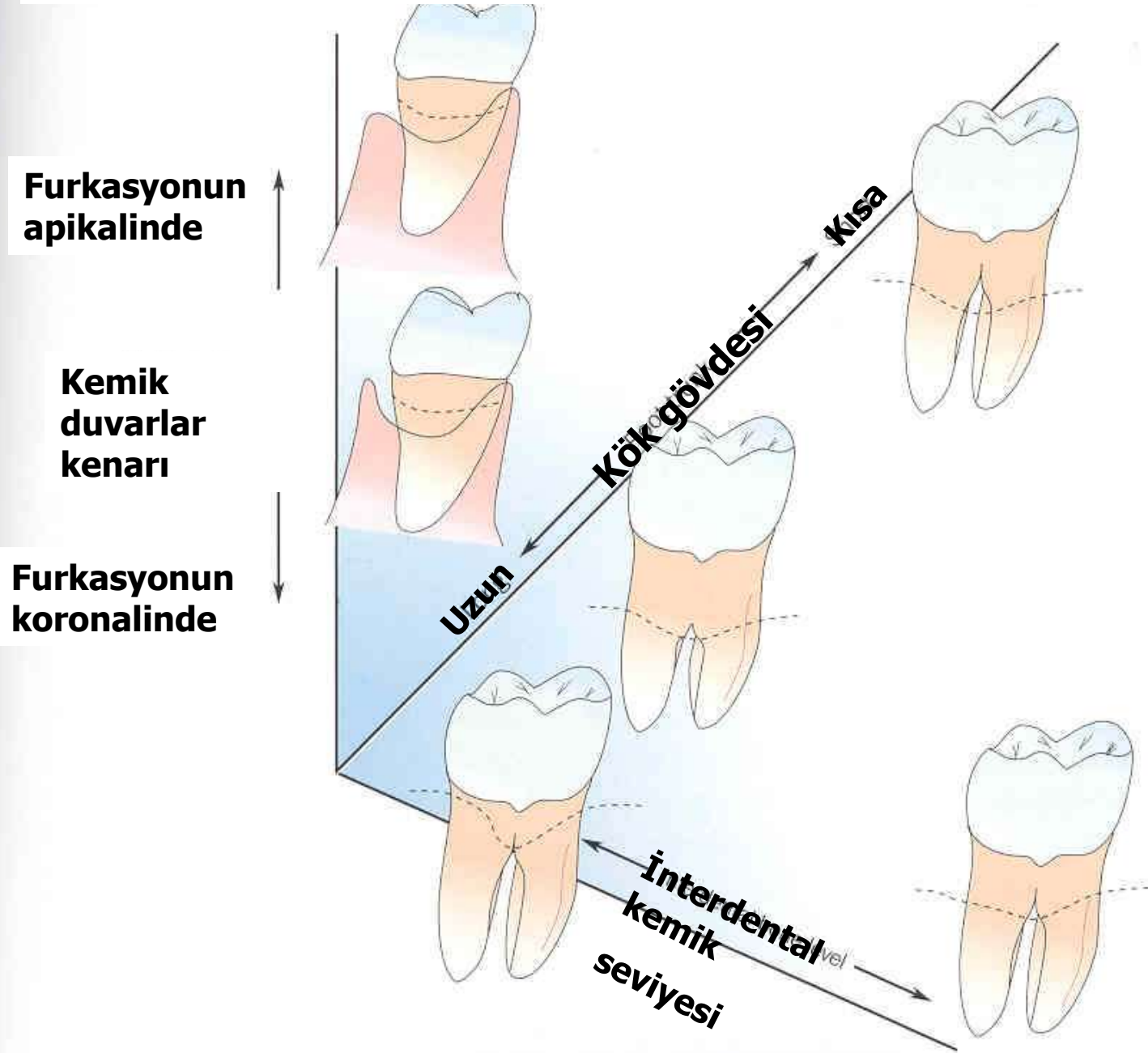
- **Biküspidizasyon(premolarlaştırma):**Bir alt molar dişin ikiye bölünerek kronla kaplanması ve iki premolar haline getirilmesi.
- **Kök rezeksiyonu/amputasyonu:**İleri doku kaybı görülen kökün kesilerek çıkartılması.
- **Hemiseksiyon:**İleri doku kaybı görülen kökün kron kısmıyla beraber çıkartılması.

**İki premolar
haline getirme
Hemiseksiyon**

Furkasyon defektlerinin doku rejenerasyonunu etkileyen morfolojik özellikleri

Furkasyon tedavisinde strateji

I-Mevcut furkasyonun korunması

- *Detartraj-subgingival küretaj
- *Furkasyonun kapatılması

II-Furkasyona ulaşımın sağlanması

- *Gingivektomi/Apikale poz.flep
- *Odontoplasti
- *Furkasyonplastisi
- *Osteoplasti/Osteoektomi

Furkasyon tedavisinde strateji

III-Furkasyonun eliminasyonu

- *Kök amputasyonu/rezeksiyonu
- *Biküspidizasyon
- *Hemiseksiyon